

Оқушылардың республикалық олимпиадасы

II тур
11 - сынып
(Қазақ тілі мен әдебиеті)

Екінші турға бірінші турға қойылатын ұпайдың кемінде жартысын (25ұпай) жинаған оқушылар қатыса алады. Екінші турға қатысушыларға қазақ тілі мен әдебиеттен 5 сұрақ қойылады.

Екінші турдың сұрақтарына берілген жауаптарды бағалау тәртібі:

Әр сұраққа қойылатын ең жоғарғы баға – 10 ұпай, бағалау мынадай критерийлерге негізделеді:

9-10 ұпай – жауабы ерекше, жауап барысында мектеп бағдарламасынан тыс мәліметтер мен деректерді келтіре отырып, терең білім алғанын байқатады;

7-8 ұпай – сұраққа толық жауап беріледі, кейбір қосымша мәліметтер келтіре білді;

5-6 ұпай – жауап барынша толық болмады, терминдерді түсіндіруде, анықтамалар мен ережелерді айтуда, сөйлем талдауда кейбір қателер кездесті;

3-4 ұпай – жауабы толық емес, дәрекі қателер кетті;

1-2 ұпай – сұраққа жауаптың қатысы жоқ, нақты емес.

Екінші турдан оқушының жинайтын ең жоғарғы ұпайы – 50. Олимпиаданың екі турынан да жоғары ұпай ала білген оқушының 100 ұпай жинауға мүмкіндігі бар.

№	Пән атауы	Мазмұны
1	Қазақ әдебиеті	<p>Ол Бек-Алқаға жылына бір рет міндетті түрде қатынайтын. Туған ауыл, ел-жұртын емешегі үзіліп сағынғандықтан емес (қайбір екі туып, бір қалғаны бар), жыл бойғы табан ет, маңдай тердің құнын шығарып, ұшы-қиыры таусылмас шаруасының шалғайын қайыру үшін, етектегі елге — Үлкен Жерге асығатын. Ал шаруа, басқаны қайдам, Ерік үшін қайта айналып орнына келе берер күн мен түн секілді мәңгілік қозғалыстағы, мәңгілік айналымдағы дүбірлі дүние, таусылмас қазына.</p> <p>Үзінді қай шығармадан алынған. Бұл туындыда не туралы айтылатынын қысқаша баяндап беріңіз?</p>
2.	Қазақ әдебиеті	<p>Ғ.Мүсіреповтың «Ұлпан» романынан:</p> <p>– Есеней-ау, мына қараша ауылды сен неғып көрмей жүрсің? Өзіңе ұят қой! – деді.</p> <p>– Осы қырық үй малшы-жалшылардың қырық жылдан бергі жалақылары сенің мойныңда кете беріпті... обал ғой, – деді.</p> <p>– Айналайын Ұлпанжан, соны маған ендігәрі айтпайтындай болып, өзің тындыршы, екеумізге екі айғырдың үйірі жылқы қалдырсаң болды. Менің ендігі байлығым жалғыз сен... асырарсың бірдеңе қылып...</p> <p>1.Үзіндіде Ұлпанның қандай қасиеті суреттелген (ойыңызды дәлелдеп жеткізіңіз)</p> <p>А) қайраткерлігі, кісі ақысын жемеуі В) батырлығы С) сұлулығы</p>

		<p>D) ұяңдығы E) тәкаппарлығы</p> <p>2. Үзіндіде келтірілген сөйлеу түрі және ережесін айтыңыз</p> <p>A) диалог B) монолог C) аллегория D) полемика E) теңеу</p>
3	Қазақ тілі	<p>Сөйлемге толық синтаксистік талдау жасаңыз.</p> <p>Ректорат мына мәселені еске салады: ол - студенттерді ерте бастан ғылыми еңбек жазуға төселдіру.</p>
4	Қазақ тілі	<p>Мәтінде қарамен берілген сөздерге морфологиялық талдау жасаңыз.</p>
5	Тіл мәдениеті	<p>Мәтінді оқып, төмендегі сұрақтарға жауап беріңіз.</p> <p>NEET термині ағылшын тіліндегі «Not in Employment. Education or Training» ұғымының бас әріптерінен құралған. Қазақ тіліне аударсақ «не жұмыс істемейтін, не оқымайтын, не өзге де істермен айналыспайтын адам» дегенді білдіреді.</p> <p>NEET жастар XX ғасырдың соңында пайда болды. Бұл мәселені Ұлыбритания алғаш болып көтерген. Ал жастардың әлеуметтік әлсіз топтарына арналған мемлекеттік сараптаумен Бүкіләлемдік банктің айналыса бастауы, мұның әлемдік деңгейде күрделі мәселе екенін көрсетеді.</p> <p>NEET жастардың пайда болу себебін объективті, субъективті және жеке тұлғалық тұрғыдан қарастыруға болады. Ең басты әсер ететін фактор – өскен ортасы, отбасы, қоғам, достар, туысқандар. Сонымен қатар көп жағдайда ата-аналар балаларын тым аярлық сезіммен өсіреді. Баланың өз бетімен қимылдауына мүмкіндік бермейді. Тұрмыстық жағдайға қатысты жұмысты бала өзі жасаса немесе ата-анасымен бірге істесе оның қадірін біліп өседі, жауапкершілікті сезінеді. Сонда үйдегі тәрбиеден алдағы өміріне сабақ алады.</p> <p>I. Қазақ тілінде қандай стильдер бар? Берілген мәтін қай стильге жатады?</p> <p>II. NEET жастардың пайда болуының басты себебін ата, ойыңды 4-5 сөйлеммен дәлелде.</p>

- Тапсырманың орындалу уақыты 120 минут